

ภูมิอากาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดน อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือสุดของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 928 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 12,687 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 8,240,250 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ประเทศสหภาพพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศสหภาพพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 90 เป็นภูเขาสูงและป่าไม้ที่เหลือเป็นที่ราบสองฝั่งลำน้ำและที่ราบในหุบเขามิเทือกเขาที่สูงและสลับซับซ้อนมากมาย เช่นดอยถ้ำหมอกแดง ดอยหนองเขียว ดอยกิวลม ดอยแม่เหาะและดอยลาน มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปาย ไหลจากตอนเหนือของอำเภอปาย ผ่านท้องที่อำเภอเมือง ลงทางใต้เข้าสู่เขตสหภาพพม่า ไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน (หรือคง) ที่สบปาย และแม่น้ำยวม ไหลจากทิศตะวันออกของอำเภอขุนยวม ผ่านอำเภอแม่สะเรียงลงไปทางใต้บรรจบกับแม่น้ำเมยในเขตอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

อุณหภูมิต่ำ

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาเกือบทั้งสิ้น มีที่ราบเพียงเล็กน้อยและมีบางส่วนเป็นป่าทึบแต่ไม่หนาแน่นนัก จึงทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิต่ำเฉลี่ยทั้งปี 25.5 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนเมษายน เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 44.6 องศาเซลเซียส (ซึ่งเป็นสถิติอุณหภูมิสูงที่สุดของประเทศไทย) เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2559 ที่ สถานีตรวจอากาศแม่ฮ่องสอน อำเภอเมือง ส่วนฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.0 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมและธันวาคม อุณหภูมิต่ำที่สุด 3.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2517 และวันที่ 25 ธันวาคม 2542 ที่ สถานีตรวจอากาศแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง

ฝน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีฝนทั้งจังหวัดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1100 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 136 วัน พื้นที่บริเวณอำเภอเมือง อำเภอปางมะผ้า อำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย มีฝนเฉลี่ยสูงสุดของจังหวัดประมาณ 1200 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่บริเวณอำเภอแม่สะเรียงมีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 1100 มิลลิเมตร และพื้นที่บริเวณอำเภอปายมีปริมาณฝนต่ำสุด เฉลี่ยประมาณ 800 - 900 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกเฉลี่ยสูงสุดของจังหวัดนี้คือเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 230 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 26 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วันวัดได้ 135.5 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2554 ที่อำเภอแม่สะเรียง

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่มีโอกาสเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนมากมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก และเคลื่อนมาทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนามหรือลาวก่อนเข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ พายุมีโอกาสเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่กลางเดือนสิงหาคมต่อเนื่องถึงต้นเดือนกันยายน เป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 66 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2559 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน 24 ลูกและมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 2 ลูก (2518, 2525) เดือนกรกฎาคม 3 ลูก (2506, 2537, 2554) เดือนสิงหาคม 4 ลูก (2508, 2516, 2521, 2530) เดือนกันยายน 11 ลูก (2494, 2507, 2508(2), 2512(2), 2513, 2520, 2521, 2523, 2529) และเดือนตุลาคม 4 ลูก (2504, 2524, 2526, 2550)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของ สถานีตรวจอากาศแม่ฮ่องสอน และ สถานีตรวจอากาศแม่สะเรียง ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี โดยทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาวินละ 8 เวลา คือเวลา 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น.

สถานีตรวจอากาศแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 35 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000 มีที่ทำการอยู่ใกล้ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอนและวัดกลางทุ่ง หรือที่ละติจูด 19 องศา 18 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 97 องศา 50 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 267 เมตร

สถานีตรวจอากาศแม่สะเรียง ตั้งอยู่เลขที่ 256 หมู่ที่ 1 ถนนแหล่งพาณิชย์ ตำบลบ้านกา อำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110 มีที่ทำการอยู่ใกล้ท่าอากาศยานแม่สะเรียง หรือที่ละติจูด 18 องศา 10 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 97 องศา 56 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 212 เมตร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560